

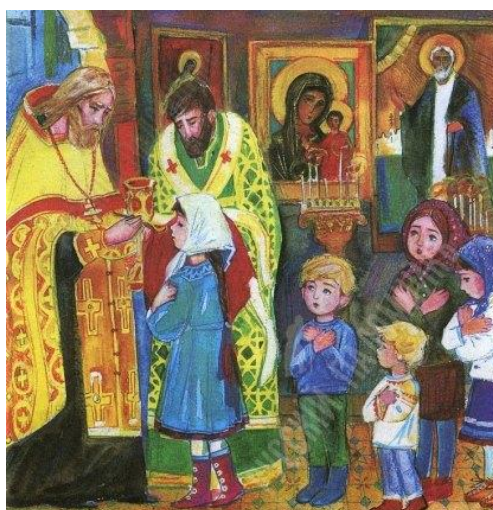
5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 1^η - Μάθημα 5^ο:

Διαβάστε το παραπάνω κείμενο και συζητήστε στην τάξη: τι σημαίνει να αντιλαμβανόμαστε την πίστη ως μαγεία; Είναι αρκετό να πιστεύουμε ότι το να βρισκόμαστε απλά στον χώρο της Εκκλησίας μάς κάνει «πιστούς χριστιανούς»;

Σύμφων με το κείμενο «Πάμε Εκκλησία», δεν είναι σωστό να αντιλαμβανόμαστε την πίστη ως μαγεία, διότι οτιδήποτε συμβαίνει μέσα στην Εκκλησία γίνεται κατανοητό από τους πιστούς. Σύμφωνα με τον Καθηγητή Γ. Γαλίτη «ο λόγος του Θεού απευθύνεται στον λόγο του ανθρώπου» και γι' αυτό η λατρεία λέγεται λογική και όχι μαγική.

Το κείμενο θέλει να μας τονίσει, ότι δεν αρκεί μόνο η παρουσία του ανθρώπου μέσα στο χώρο της εκκλησίας. Ο κάθε άνθρωπος πηγαίνει στην εκκλησία, γιατί αγαπάει τον Θεό και μέσω των μυστηρίων θέλει να ενωθεί μαζί Του και να προσευχηθεί για οτιδήποτε τον απασχολεί. Όποιος επισκέπτεται τον Ναό δεν σημαίνει ότι είναι καλός και σωστός άνθρωπος, ούτε ότι δεν θα έχει προβλήματα στη ζωή του. Το καλύτερο για έναν χριστιανό είναι να συμμετέχει στα γεγονότα της εκκλησίας και να αισθάνεται με την ψυχή του όλα όσα συμβαίνουν και να απολαμβάνει τις ευλογίες του Θεού. Ο Θεός περιμένει από κάθε άνθρωπο, που μπαίνει στην εκκλησία να προσπαθεί να γίνει καλύτερος και να ζητά συγχώρεση για τα λάθη του.

«Ο ιερέας και οι ψάλτες δεν υμνούν μόνο αυτοί τον Θεό, αλλά μαζί με τους πιστούς ενώνουν τις φωνές τους, δοξολογώντας τον»

Πάμε Εκκλησία, Ι. Μ. Δημητριάδος, Γραφείο Νεότητας

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 1^η - Μάθημα 5^ο (Σελίδα 83):

Ο Ιησούς στον Μυστικό Δείπνο «έδωσε τον εαυτό Του»: Εξηγήστε τη φράση ανατρέχοντας σε γεγονότα από τη ζωή του Χριστού που γνωρίζετε και όπου φαίνεται τι πρόσφερε στους ανθρώπους.

Ο Χριστός κατά το Μυστικό Δείπνο παρέδωσε στους Αποστόλους το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Τόνισε, ότι θα τελούμε αυτό το μυστήριο για να θυμόμαστε τη Θυσία που έκανε για εμάς. Κατά τη διάρκεια του μυστηρίου μετατρέπεται ο άρτος και το κρασί σε Σώμα και Αίμα Χριστού. Ο Χριστός γεννήθηκε, φυλακίστηκε, βασανίστηκε, σταυρώθηκε κι αναστήθηκε. Συνεπώς, κάθε φορά που τελούμε το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας θυμόμαστε τη Θυσία του Χριστού, το σώμα και το αίμα Του. Άρα, ο Ιησούς στον Μυστικό Δείπνο «έδωσε τον εαυτό Του» για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Κατά τον Μυστικό Δείπνο, ο Χριστός έδωσε τον εαυτό Του.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 2^η - Μάθημα 5^ο (Σελίδα 83):

Γιατί ο Ιησούς επέλεξε τον άρτο και τον οίνο για να συμβολίσει τον Εαυτό του; Σε ποιες άλλες Ακολουθίες της Εκκλησίας μας βρίσκουμε αυτά τα δύο υλικά;

Ο Χριστός πολλές φορές στην επίγεια ζωή Του, ονόμαζε τον εαυτό Του «άρτο». Τόνιζε συνεχώς πως είναι ο άρτος της ζωής και όποιος είναι κοντά του δεν θα πεινάσει και δεν γνωρίσει τον θάνατο, αλλά την αληθινή ζωή. Τόνισε, μάλιστα, ότι ο άρτος είναι η σάρκα Του, που θυσιάστηκε για να κερδίσει ο άνθρωπος την αιώνια ζωή. Αντίστοιχα, επέλεξε τον οίνο γιατί τον παρομοίασε με το τίμιο αίμα Του, το οποίο χύθηκε πάνω στο σταυρό.

Άρτο και οίνο συναντούμε στην ακολουθία της αρτοκλασίας, τα οποία μαζί με το λάδι ευλογεί ο ιερέας.

Αρτοκλασία

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 3^η - Μάθημα 5^ο (Σελίδα 83):

Συζητήστε τη σημασία της λέξης «κοινωνία» για την ονομασία του Μυστηρίου. Γιατί είναι ταιριαστή αυτή η λέξη; Τι σημαίνει;

Κατά το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, οι πιστοί κοινωνούν το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. Οι πιστοί μέσα στον χώρο της εκκλησίας αποτελούν μία «κοινωνία». Η λέξη «κοινωνία» είναι εξαιρετικά ταιριαστή με την ονομασία του Μυστηρίου, διότι οι άνθρωποι κοινωνούν, δηλαδή μεταλαμβάνουν, από το ίδιο δισκοπότηρο και την Αγία Λαβίδα. Σε αυτό το ποτήρι, κανείς δεν είναι σημαντικότερος ή σπουδαιότερος. Όλοι κοινωνούν με όλους. Όλοι είναι ίσοι με όλους. Όλοι έχουν την ίδια πίστη και απολαμβάνουν μαζί το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Ο Χριστός περιμένει από τον κάθε πιστό, να είναι αγαπημένος κι ενωμένος με τον συνάνθρωπό του και όλοι οι άνθρωποι μαζί να αποτελούν μια κοινωνία, η οποία θα ζει με τον Θεό.

Θεία Ευχαριστία

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 4^η - Μάθημα 5^ο (Σελίδα 83):

Συζητήστε ποια μπορεί να είναι η αντίθετη λέξη ή έννοια του όρου «κοινωνία».

Η αντίθετη λέξη του όρου «κοινωνία» είναι η «α-κοινωνησία».

Η λέξη «α-κοινωνησία» σημαίνει η διακοπή του πιστού από την Θεία Κοινωνία . Επίσης, η «ακοινωνησία» είναι η απομάκρυνση του ανθρώπου από τον συνάνθρωπό του και τον Θεό.

Η ακοινωνησία είναι μία άσχημη κατάσταση. Απομακρύνεσαι απ' όλους και κυρίως από τον εαυτό σου.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 1^η - Μάθημα 5^ο (Σελίδα 90):

Συζητήστε με έναν ιερέα τις προϋποθέσεις που υπάρχουν για να συμμετάσχει ένας πιστός στη Θεία Κοινωνία.

Ύστερα από τη συζήτηση με τον ιερέα της ενορίας μου με θέμα ποιες είναι οι προϋποθέσεις που υπάρχουν για να συμμετάσχει ένα πιστός στο Μυστήριο της Θείας Κοινωνίας έμαθα τα εξής. Η πρώτη και σημαντική προϋπόθεση για να κοινωνήσει ένας άνθρωπος είναι να είναι βαπτισμένος, ώστε να ανήκει στο σώμα της Εκκλησίας. Επίσης, κάθε πιστός που επιθυμεί να συμμετέχει στη Θεία Κοινωνία, είναι σημαντικό να έχει νηστέψει και να έχει εξομολογηθεί. Όπως μου είπε ο ιερέας, η νηστεία και η εξομολόγηση είναι η «βασική προετοιμασία» ενός χριστιανού πριν κοινωνήσει. Τέλος, εκτός από τα παραπάνω, η αγάπη του χριστιανού για τον συνάνθρωπό του, η συμφιλίωση με τους γύρω του, η προσπάθεια να μην αμαρτάνει και να γίνεται συνεχώς καλύτερος άνθρωπος είναι κάποιες ακόμα προϋποθέσεις για να συμμετάσχει ένας πιστός στη Θεία Κοινωνία.

Κοινωνώ σημαίνει επικοινωνώ με τον τον εαυτό μου, με τον Θεό και με τον πλησίον μου.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 2^η - Μάθημα 5^ο (Σελίδα 90):

Ερευνήστε την προετοιμασία για την παρασκευή του πρόσφορου. Πώς μπαίνει η σφραγίδα πάνω του; Αναζητήστε παραδοσιακές συνταγές για την παρασκευή του πρόσφορου και δοκιμάστε τις στο σπίτι, φέρνοντας στην τάξη το πρόσφορο που παρασκευάσατε.

Για τη παρασκευή του πρόσφορου υπάρχουν ορισμένα απαραίτητα υλικά, αλλά και μια ευχή που πρέπει να λέμε και την ώρα της παρασκευής του.

Υλικά:

1. Δυο κουταλιές της σούπας καλά γεμάτη προζύμι
2. Δυόμισι ποτήρια αλεύρι φαρίνα σακούλας (χύμα)
3. Ενάμισι ποτήρι αλεύρι χωριάτικο (συσκευασμένο)
4. Δύο τρίτα από κουταλάκι γλυκού αλάτι
5. Ενάμισι ποτήρι νερό χλιαρό (όχι ζεστό).
6. Χρειαζόμαστε επίσης την ειδική σφραγίδα για πρόσφορα, μια συνηθισμένη λεκάνη που θα χρησιμοποιείται όμως αποκλειστικά για τα πρόσφορα, και αντικολλητικό χαρτί.

Για να πετύχει το πρόσφορο πρέπει να προηγηθεί πνευματική προετοιμασία και προσευχή*, και κατά τη διάρκεια του ζυμώματος και της ζύμωσης να επικρατεί καθαριότητα και ησυχία, και ηρεμία στο περιβάλλον.

Εκτέλεση:

Κοσκινίζουμε το αλεύρι, προσθέτουμε το αλάτι και ανακατεύουμε καλά. Διαλύουμε το προζύμι στο χλιαρό νερό και το περνούμε από το κουλιαστήρι, ώστε να μη μείνουν σβώλοι. Το ρίχνουμε στο αλεύρι και ζυμώνουμε πολύ καλά. Η ζύμη να γίνει σφιχτή. Αφήνουμε δέκα λεπτά σκεπασμένο να ξεκουραστεί.

Μετά πλάθουμε το πρόσφορο, ώστε να γίνει στρογγυλό σαν μπάλα και το τοποθετούμε σε αντικολλητικό χαρτί (ή αλευρωμένη καθαρή πετσέτα). Το πιέζουμε να γίνει επίπεδο, λίγο πιο μεγάλο από τη σφραγίδα. Αλευρώνουμε όλο το πρόσφορο από πάνω και αφού αλευρώσουμε λίγο και τη σφραγίδα, την πιέζουμε στο πρόσφορο δυνατά για να φαίνεται καλά, ακόμα και όταν φουσκώσει η ζύμη. Ενώσω πιέζουμε τη σφραγίδα, χαράζουμε οριζοντίως την περιφέρεια με μαχαίρι βαθιά πεντέξη εκατοστά γύρω γύρω. Βγάζουμε προσεκτικά τη σφραγίδα και την

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

πλένουμε μόνο με νερό. Μπορούμε να στολίσουμε το ζυμάρι πιέζοντας μεταξύ του δείκτη και του αντίχειρά μας γύρω γύρω στην περιφέρεια. Τοποθετούμε το πρόσφορο, όπως είναι πάνω στο αντικολλητικό χαρτί, σε πολύ καθαρή πετσέτα, το σκεπάζουμε με άλλη και από πάνω το καλύπτουμε με μάλλινη ελαφριά κουβέρτα.

Το Χειμώνα, σε θερμοκρασία κάτω από 18 βαθμούς χρειάζεται περίπου οκτώ ώρες για να φουσκώσει, δηλαδή "να μπει". Το Καλοκαίρι χρειάζεται το μισό περίπου χρόνο. Για να διαπιστώσουμε ότι έχει φουσκώσει το πιέζουμε ελαφρά, και αν επανέρχεται, σημαίνει πως είναι έτοιμο για ψήσιμο.

Πριν το φουρνίσουμε το τρυπούμε πολλές φορές με οδοντογλυφίδα γύρω από τη σφραγίδα και στα τέσσερα σημεία που η σφραγίδα σχηματίζει εσωτερικά σταυρό. Χαράσσουμε επίσης ξανά με το μαχαίρι ανανεώνοντας την προηγούμενη οριζόντια χαραγή. Το ψήνουμε σε μέτριο φούρνο.

Το ψήσιμο συμπληρώνεται όταν το πρόσφορο πάρει ωραίο ρόδινο χρώμα. Χρειάζεται περίπου τριάντα με σαράντα λεπτά. Πέντε λεπτά πριν το βγάλουμε, το νίβουμε με ένα βουρτσάκι βρεγμένο με νερό.

Αν στη διάρκεια του ψησίματος το πρόσφορο κοκκινίζει έντονα κατά τόπους και αλλού μένει άσπρο, σημαίνει πως δεν "μπήκε". Αν, πάλι, σκάσει στο πλάι, σημαίνει πως βάλαμε πολύ προζύμι.

Όταν το βγάλουμε από το φούρνο το σκεπάζουμε με καθαρή χοντρή πετσέτα μέχρις ότου κρυώσει.

Το παίρνουμε στην Εκκλησία τυλιγμένο σε καθαρή πετσέτα (υπάρχουν και ειδικές σταυρόσχημες πετσέτες). Αν θέλουμε να χρησιμοποιηθεί σε μια συγκεκριμένη Θεία Λειτουργία πρέπει να το παραδώσουμε από τον Εσπερινό, την προηγούμενη μέρα.

Καλόν είναι το πρόσφορο να γίνεται δυο-τρεις μέρες πριν την ημέρα της Θείας Λειτουργίας για την οποία προορίζεται, για να μην είναι πολύ μαλακό όταν θα το μεταχειριστεί ο Ιερέας στην Προσκομιδή.

Ευχή:

Κύριε, ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. Σὺ γὰρ εἶ ὁ ποιῶν μεγάλα καὶ θαυμαστὰ καὶ ἐξάϊσια ἔργα, ἃ οὔτε ἔννοια καταλαβέσθαι δύναται, οὔτε λόγος ἐρμηνεῦσαι

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ισχύει. Δοξάζομέν σε καὶ ἐν ταπεινῷ συνειδῶτι προσκυνουμέν σε τὸν παντοκράτορα καὶ παντοδύναμον, τὸν μετασκευάζοντα πάντα μόνῳ τῷ βούλεσθαι, τὸν ἐν ἀπόροις πόρους εὐρίσκοντα ἀρρήτῳ καὶ ἀκαταλήπτῳ σοφίᾳ. Σὺ, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐξ οὗ τῆς ἀχράντου καὶ παμπλούτου παλάμης τῶν προκειμένων ὑλικῶν τὴν παροχὴν ἐκομισάμεθα, ἐπάκουσον τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ ἐπίσκεψε τὸ ἄλευρον τοῦτο καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὴν ζύμην καὶ ἀγίασον αὐτά, ὥστε γενέσθαι φύραμα νέον πρὸς παρασκευὴν ἄρτου προσφόρου εἰς προσκομιδὴν κατὰ τὴν Ἁγίαν Ἀναφορὰν τῆς Θείας Λειτουργίας τῆς προσεχοῦς Κυριακῆς ἡμέρας τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως (ἢ τῆς προσεχοῦς ..., ἡμέρας τῆς ἑορτῆς ... ἢ τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου ...). Χάρισε δὲ ἀντάμειψιν ἡμῖν, τῶν αἰωνίων σου ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν, συντηρῶν ἡμᾶς ἐν τῇ χρηστότητί σου, ὅπως τῶν σῶν ἀφθονοπαρόχων δωρεῶν ἐμπλησθῶμεν καὶ τῆς ἀνεκλαλήτου σου ἀγαθότητος, πρεσβείαις τῆς Παναχράντου, Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων καὶ πασῶν σου τῶν ἁγίων. Ὅτι σὺ εἶ ὁ δοτὴρ τῶν ἀγαθῶν καὶ σὸν ἐστὶν τὸ ἐλεεῖν καὶ σώζειν ἡμᾶς καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πηγή:

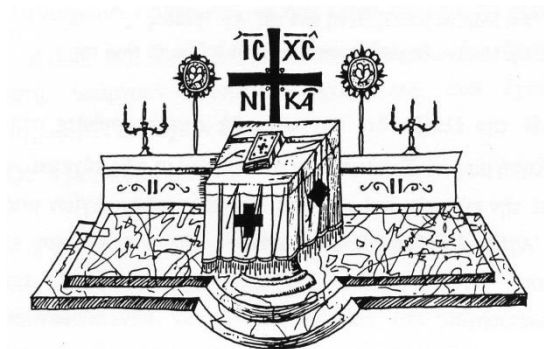
<https://www.vimaorthodoxias.gr/syntages/%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B5%CF%84%CE%BF%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%86%CF%8C%CF%81%CE%BF%CF%85/>

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 3^η - Μάθημα 5^ο (Σελίδα 90):

Φτιάξτε μικρά σκίτσα με τα κύρια μέρη της Θείας Λειτουργίας. Μπορείτε να τα αναρτήσετε σε έναν τοίχο της τάξης ή σε σχοινί με μανταλάκια. Προσοχή στη σειρά!

Βήμα 1^ο

Βήμα 2^ο

Βήμα 3^ο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

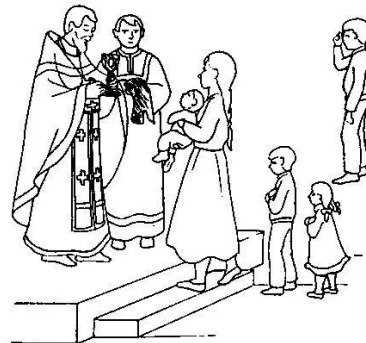

Βήμα 4°

Βήμα 5°

Θεία Μετάληψη:

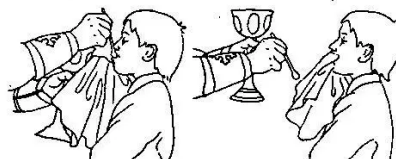

- Πλησιάζουμε το Άγιο Ποτήριο με τὰ χέρια σταυρωμένα πάνω στο στήθος, λέγοντας, από μέσα μας, λόγια προσευχής.

Βήμα 6°

- Ό Ιερέας δίνει τή Θεία Κοινωνία.

- Σκουπίζουμε τὸ στόμα.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 4^η - Μάθημα 5^ο (Σελίδα 90):

Πραγματοποιήστε επίσκεψη στον ναό της ενορίας σας και ενημερωθείτε για τα λειτουργικά σκεύη, τα ιερά Άμφια και τα δρώμενα της Θείας Λειτουργίας.

Για την τέλεση του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας και των άλλων Μυστηρίων ή Ιεροπραξιών απαιτείται η χρήση διαφόρων σκευών, αποκλειστικά για το σκοπό αυτό. Αυτά είναι:

α. **Το Άγιο Ποτήριο.** Ποτήριο χρυσό ή αργυρό με υψηλή βάση, στο οποίο ρίχνεται ο οίνος και το ύδωρ την ώρα που τελείται η Αγία Προσκομιδή. Στη Θεία Λειτουργία αγιαζόμενα μετατρέπονται σε Αίμα Χριστού. Μέσα στο Άγιο Ποτήριο τίθεται και το Σώμα του Χριστού, μετά τον καθαγιασμό, απ' όπου μεταλαμβάνουν οι πιστοί.

Εικονίζει το Ποτήριο εκείνο στο οποίο ο Κύριος ιερούργησε και παράδωσε στους Αποστόλους το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας το βράδυ του Μυστικού Δείπνου (Λουκ. κβ', 20).

β. **Ο Δίσκος ή το Άγιο Δισκάριο.** Μικρός, αβαθής, στρογγυλός δίσκος, χρυσός ή αργυρός, στον οποίο τοποθετείται, την ώρα που τελείται η Προσκομιδή, ο Αμνός και αγιάζεται στον καθαγιασμό των Τιμίων Δώρων. Ομοίως πάνω σ' αυτόν τοποθετούνται οι μερίδες της Παναγίας, των Αγίων (των εννέα Ταγμάτων), των ζώντων και τεθνεώτων. Συμβολίζει τη φάτνη της Βηθλεέμ, τη νεκρική κλίνη και τη γη.

γ. **Η Λαβίδα.** Ο αρχαίος τρόπος μεταλήψεως των πιστών ήταν αυτός που τηρείται σήμερα από τους Λειτουργούς, δηλ. πρώτα το Σώμα του Χριστού από το Δίσκο και μετά το Αίμα από το Ποτήριο. Η λέξη λαβίδα δήλωνε τότε μεταφορικά τη «λαβίδα» των ιερατικών δακτύλων και χεριών, με τα οποία το Άγιο Σώμα εισαγόταν στα στόματα των πιστών. Το κοχλιάριο (κουταλάκι) χρησιμοποιήθηκε αργότερα τοπικά και γενικεύθηκε τον 10ο αιώνα, αλλάζοντας τον τρόπο της Θ. Μεταλήψεως. Ή ονομασία όμως της λαβίδας έμεινε στο κουταλάκι. Συμβολίζει τη λαβίδα των Σεραφείμ που είδε στο δράμα του ο Ησαΐας.

δ. **Ο Αστερίσκος.** Σταυροειδές έλασμα το οποίο συγκρατεί το κάλυμμα πάνω από το Δισκάριο, όταν ο Λειτουργός μετά το πέρας της Ακολουθίας της Αγίας Προσκομιδής «καλύπτει» τα προετοιμασθέντα Δώρα. Συμβολίζει το στερέωμα του ουρανού και τον αστέρα των Μάγων.

ε. **Τα Καλύμματα.** Δύο ισομεγέθη καλύμματα σε σχήμα σταυρού με τα οποία καλύπτονται ο Δίσκος και το Ποτήριο κατά την Αγία Προσκομιδή. Συμβολίζουν τα σπάργανα του Θείου

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Βρέφους, όταν το Δισκάριο εικονίζει τη Φάτνη και τα νεκρικά οθόνια του Χριστού, όταν το Δισκάριο γίνεται νεκρική κλίνη.

στ. **Ο Αήρ (Αέρας)**. Κάλυμμα ορθογώνιο μεγαλύτερο από τα προηγούμενα, με το οποίο καλύπτονται τα Τίμια Δώρα στην αγία Πρόθεση και αργότερα, μετά την απόθεση τους, στην Αγία Τράπεζα. Αυτό το κάλυμμα στην μεγάλη Είσοδο ο Ιερέας ή ο Διάκονος το φέρει στην πλάτη του. Συμβολίζει ό,τι και τα καλύμματα.

ζ. **Η Λόγχη**. Μαχαίρι σε σχήμα λόγχης. Μ' αυτό κόπτεται ο άρτος και εξάγεται ο Αμνός και οι μερίδες στην Προσκομιδή. Συμβολίζει τη λόγχη του στρατιώτη με την οποία ελόγχισε την πλευρά του Χριστού επάνω στο Σταυρό.

η. **Το Ζέον**. Μικρό δοχείο πού χρησιμοποιείται για τη μεταφορά θερμού (ζέοντος) ύδατος και έκχυση του μέσα στο Άγιο Ποτήριο πριν από τη Θεία Κοινωνία. Με αυτό τον τρόπο εξάιρεται η ζέση του Αγίου Πνεύματος και παρακινούμαστε με τέτοια θερμότητα πίστεως να προσερχόμαστε στη Θεία Μετάληψη. Συμβολίζει το ζεστό αίμα που έρρευσε από την πλευρά του Χριστού μετά τη λόγχευσή Του.

θ. **Η Μούσα**. Είναι σπόγγος «πεπλατυσμένος», χρησιμοποιείται στη συστολή, δηλ. στην απόμαξη (καθάρισμα) του Δίσκου και του Αντιμηνσίου. Φυλάσσεται μέσα στο Αντιμήνσιο.

ι. **Ο Σπόγγος**. Σφαιρικό σφουγγάρι που τοποθετείται μέσα στο Άγιο Ποτήριο για να απορροφά την υγρασία του, μετά την κατάλυση από τον Ιερέα των υπολειμμάτων της Θείας Κοινωνίας μετά τη Μετάληψη των πιστών. Συμβολίζει το σπόγγο με τον οποίο στο Γολγοθά επότισαν τον Κύριο όξος.

ια. **Τα Μάκτρα**. Κόκκινα μανδύλια που χρησιμοποιούνται στη Θεία Μετάληψη Κλήρου και λαού. Μ' αυτά σπογγίζουμε το στόμα μας. Όταν τα κρατάμε σωστά (με τα δύο χέρια μας, κάτω από το πηγούνι μας), μας προφυλάσσουν κατά τη Θ. Κοινωνία από απροσεξία ή από στιγμιαία αδεξιότητα.

ιβ. **Το Αρτοφόριο**. Είναι ένα κατάλληλο ειδικό, συνήθως μεταλλικό, κουτί που χρησιμοποιείται για τη φύλαξη της Θείας Κοινωνίας. Περιέχει Άγιο Άρτο εμβαπτισμένο στο τίμιο Αίμα του Κυρίου (δηλ. το Σώμα και το Αίμα Του). Εξάγεται τη Μεγάλη Πέμπτη και αποξηραίνεται για να διατηρείται. Κατά τη χρήση υγραίνεται για να μαλακώσει με κοινό οίνο. Χρησιμοποιείται σε έκτακτες ανάγκες, εκτός Θείας Λειτουργίας, κατά τη διάρκεια του έτους και κοινωνούν οι Ιερείς τους ασθενείς και πιστούς που δεν μπορούν να μεταβούν στο Ναό. Αρτοφόριο λέγεται και το πρόσθετο μικρό κουτί στο οποίο διαφυλάσσεται ο Αμνός του Κυρίου (το Σώμα και το Αίμα Του) τή Μεγάλη Τεσσαρακοστή, από την Κυριακή μέχρι την ημέρα πού θα χρησιμοποιηθεί στην προηγουμένη Θεία Λειτουργία.

ιγ. **Ο Τίμιος Σταυρός**, συμβολίζει την ανίκητη δύναμη της Εκκλησίας κατά του κακού.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ανάλογα με τη λειτουργική του χρήση έχουμε:

- (1) Τον Σταυρό των λιτανειών,
- (2) Τον Σταυρό του αγιασμού,
- (3) Τον Σταυρό ευλογίας της Αγίας Τραπέζης,
- (4) Τον «Εσταυρωμένο» του Ιερού, που λιτανεύεται τη Μεγάλη Πέμπτη και τοποθετείται προς προσκύνηση στο μέσον του Ναού.

ιδ. Η **ιερά Κανδήλα**, που καίει αδιάκοπα πίσω από την αγία Τράπεζα και μπροστά στον Εσταυρωμένο, γι' αυτό και «ακοίμητη κανδήλα» επίσης αποκαλείται. Η λέξη καντήλι προέρχεται από τη λατινική *candela*.

Μια συνήθεια που διατηρεί τον βαθύ χριστιανικό συμβολισμό της με το Φώς του Χριστού που φωτίζει κάθε άνθρωπο, που θερμαίνει την ελπίδα και που παρηγορεί και συντροφεύει στις ατέλειωτες ώρες της μοναξιάς. Το άναμμα του καντηλιού ενέχει τον συμβολισμό ότι προσφέρεται ως θυσία σεβασμού και τιμής προς τον Θεό και τους Αγίους του. Συμβολίζει επίσης, το φώς του Χριστού που φωτίζει κάθε άνθρωπο, καθώς επίσης συμβολίζει και το γνωστό παράγγελμα του Κυρίου μας ότι πρέπει να είμαστε, οι χριστιανοί, τα φώτα του κόσμου.

ιε. Ο **Επιτάφιος**. Είναι κατάλληλο ύφασμα με κεντημένο ή ζωγραφισμένο τον Χριστό νεκρό, όπως ήταν μετά την αποκαθήλωση. Αργότερα στον Επιτάφιο προστέθηκαν, γύρω από τον Χριστό, η Παναγία, ο Ιωσήφ και ο Νικόδημος, ο Ιωάννης, Μυροφόρες και Άγγελοι, σε «επιτάφιο Θρήνο». Αυτό τον Επιτάφιο προσκυνούμε και περιφέρουμε τη Μεγάλη Παρασκευή στρωμένο πάνω σ' ένα διασκευασμένο τραπέζιο το λεγόμενο **Κουβούκλιο** (που ονομάζουμε και αυτό Επιτάφιο), και συμβολίζει το λίθο, πάνω στον οποίο το Σώμα του Χριστού δέχτηκε τις μεταθανάτιες περιποιήσεις.

ιστ. Τα **Θυμιατήρια**. Είναι κινητά πύραυλα (κατάλληλα μεταλλικά σκεύη), που δέχονται τα κάρβουνα και το θυμίαμα, με τα όποια θυμιάνεται η Αγία Τράπεζα, οι Άγιες εικόνες και ο λαός, όπως και όταν το Τυπικό της Εκκλησίας καθορίζει στις διάφορες Ακολουθίες. Εξαρτώνται από αλυσίδες, με ή χωρίς κωδωνίσκους (συνήθως δώδεκα, που συμβολίζουν τους Αποστόλους του Κυρίου), και η βάση τους είναι με ή χωρίς κάλυμμα.

Στις Ακολουθίες των Μεγάλων Ωρών και σε ορισμένες άλλες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται απλούστερα θυμιατήρια χειρός, τα «**κατζία**», σαν ένα είδος κυμβάλου που συνοδεύει την ψαλμωδία (ιδίως μετά από ανάλογη εκπαίδευση).

Με το θυμίαμα που προσφέρουμε την ώρα της προσευχής υποβοηθείται η ανάταση της ψυχής προς τα υψηλά, «άνω σχώμεν τας καρδίας». Όπως το θυμίαμα θερμαινόμε-νο στον άνθρακα ανέρχεται προς τα άνω ευωδιάζοντας το περιβάλλον, έτσι και η ψυχή του πιστού με θερμή

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

πίστη πρέπει να πτερουγίζει προς τα άνω μυροβλύζουσα, απαγγιστρωμένη από τις υλικές μέριμνες. Η βάση του θυμιατηρίου υποδεικνύει την ανθρωπότητα του Χριστού, η φωτιά τη Θεότητα Του και ο ευώδης καπνός μας «πληροφορεί» την προπορευόμενη ευωδία του Αγίου Πνεύματος.

ιζ. **Τα Εξαπτέρυγα.** Είναι μεταλλικοί δίσκοι με ανάγλυφες, άμφιπρόσωπες παραστάσεις εξαπτέρυγων Σεραφείμ, τοποθετημένοι σε κοντάρι. Χρησιμοποιούνται στη μικρή και μεγάλη Είσοδο και στις λιτανείες. Παλαιότερα κατασκευάζονταν από υμένες ή πτερά ζώων και τα χρησιμοποιούσαν οι Διάκονοι σαν ριπίδια («βεντάλιες») για να εκδιώκουν τα έντομα, κυρίως πά-νω από το Άγιο Ποτήριο. Σήμερα η κίνηση αυτή συμβολικά γίνεται με τον Αέρα διπλωμένο, όταν ο Λειτουργός εκφωνεί: «Στώμεν καλώς...». Τα εξαπτέρυγα συμβολίζουν ασφαλώς το αγγελικό τάγμα των εξαπτέρυγων αγγέλων, το οποίο παραστέκεται τιμητικά στο Θεό (Ησ.6:1-2, Αποκ.4:6-8).

ιη. **Τα Λάβαρα.** Είναι είδος ιερών σημαιών με άμφιπρόσωπες παραστάσεις Αγίων, κεντητές ή ζωγραφιστές, που χρησιμοποιούνται στις λιτανείες.

ιθ. **Τα κηροπήγια.** Είναι μεταλλικές βάσεις για στήριξη κεριών ή λαμπάδων, που ανάβονται για φωτισμό ή για ένδειξη ευλάβειας, δύο συνήθως στην Αγία Τράπεζα και μία στην Προσκομιδή. Συμβολίζουν το ανέσπερο φως της χριστιανικής διδασκαλίας.

Συνθετότερα κηροπήγια είναι και αυτά στα όποια οι πιστοί ανάβουν τα κεριά τους στα προσκυνητάρια. Τα κεριά συμβολίζουν την ψυχή μας, η οποία θα πρέπει να είναι καθαρή όπως το φως και να καίει σαν τη φωτιά από λαχτάρα για την ένωσή της με το Χριστό.

κ. **Τα Σήμαντρα και οι Κώδωνες.** Είναι οι καμπάνες με τις όποιες καλούνται οι πιστοί στους Ι. Ναούς με ανάλογη σήμανση για Θ. Λειτουργία, για λιτανεία, για εκφορά νεκρών κ.λπ. Οι εύηχες καμπάνες καλούν τους πιστούς να προσέλθουν στην Εκκλησία. Έχουν πάρει την ονομασία τους από την Καμπανία, περιοχή της Ιταλίας, στην οποία πρωτοκατασκευάστηκαν. Συμβολίζουν δε τις σάλπιγγες των αγγέλων για εκγρήγορη.

Στις Ιερές Μονές υπάρχουν και **σήμαντρα**, «**κόπανοι**» και «**τάλαντα**», με τα όποια οι Μοναχοί, ανάλογα με το τυπικό κάθε Μονής, ειδοποιούνται λεπτομερώς για την προετοιμασία ή την πρόοδο των Ακολουθιών

Link: <http://www.agioseleftherios.gr/index.php/orthodoksa-keimena/3056-ta-leitourgika-skeyi-tis-ekklisias-mas>

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ιερά άμφια:

Καθένα από τα ιερά άμφια, όπως και καθετί στη λατρεία μας, έχει έναν ιδιαίτερο συμβολισμό. Αυτό που όλοι βλέπουμε και γνωρίζουμε, χωρίς το οποίο ο πρεσβύτερος ή ο επίσκοπος δεν έχει τη χάρη να τελέσει κανένα μυστήριο ή οποιαδήποτε άλλη τελετή είναι το **επιτραχήλιο** (πετραχήλι), που συμβολίζει τη Χάρη του Θεού, που χορηγείται στον ιερέα, και τον ζυγό του Χριστού. Κατά την τέλεση του μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας ο ιερέας - πρεσβύτερος φοράει πρώτα το ολόσωμο λευκό φαρδύ ένδυμα, που λέγεται **στιχάριο** και συμβολίζει την περιβολή των αγγέλων και το Φως του Χριστού. Μετά φορά τη **ζώνη**, που συμβολίζει την πνευματική δύναμη, τα **επιμάνικα**, που συμβολίζουν τα δεσμά με τα οποία δέθηκε ο Κύριος, το **επιγονάτιο**, που συμβολίζει το λέντιο που φόρεσε ο Κύριος όταν έπλυσε τα πόδια των μαθητών του και το **φαιλόνιο**, που συμβολίζει τη χλαμύδα που του φόρεσαν για να τον εμπαΐζουν.

Στα άμφια του επισκόπου διακρίνουμε ένα φαρδύ και ριχτό ρούχο, που ονομάζεται **σάκος**. Ακόμη, στις περισσότερες ακολουθίες, έχει στο κεφάλι του τη **μίτρα**, που μοιάζει με κορόνα. Τα δύο αυτά εξαρτήματα δεν αποτελούσαν από παλιά μέρη των αμφίων. Ήταν σύμβολα εξουσίας των βυζαντινών αυτοκρατόρων. Μετά την άλωση της Πόλης, παραχωρήθηκαν ως σύμβολα εξουσίας στον Πατριάρχη, που ορίσθηκε και ως ηγέτης των υποδούλων. Με τον καιρό πέρασαν στην καθιερωμένη ενδυμασία των επισκόπων, οι οποίοι μάλιστα στις διάφορες ακολουθίες κάθονται στο Δεσποτικό, που κατά τη βυζαντινή εποχή ήταν η θέση του αυτοκράτορα, ο οποίος έφερε και τον τίτλο του "δεσπότη". Σήμερα όλα αυτά τα στοιχεία ανήκουν στην εκκλησιαστική παράδοση.

Link: <https://www.pemptousia.gr/2020/01/ta-iera-amfia-ii/>

Ανακαλύπτοντας τον Ναό!

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 5^η - Μάθημα 5^ο (Σελίδα 90):

Βρείτε και δείτε στην τάξη βίντεο από διάφορες Θείες Λειτουργίες: απλές, Πανηγυρικές, Πατριαρχικές, στην Ελλάδα, στην Αφρική κ.λπ.

Κυριακή της Πεντηκοστής Καθεδρικός Ιερός Ναός Αθηνών:

https://www.youtube.com/watch?v=EaxC_rDVPAg

Πανηγυρική Θεία Λειτουργία της Αναλήψεως του Κυρίου Ι. Ν. Αναλήψεως Κυρίου Νέου Κόσμου: <https://www.youtube.com/watch?v=Rc6h-UGeLDk>

Πατριαρχική Θεία Λειτουργία Ι. Ν. Παναγίας Αχειροποιήτου Θεσσαλονίκης:

<https://www.youtube.com/watch?v=MKGKmDqXHQA>

Ορθόδοξη Θεία Λειτουργία στην Κεντρική Αφρική:

<https://www.youtube.com/watch?v=TRERnU7SFxc>

Πατριάρχης Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής Θεόδωρος Β΄

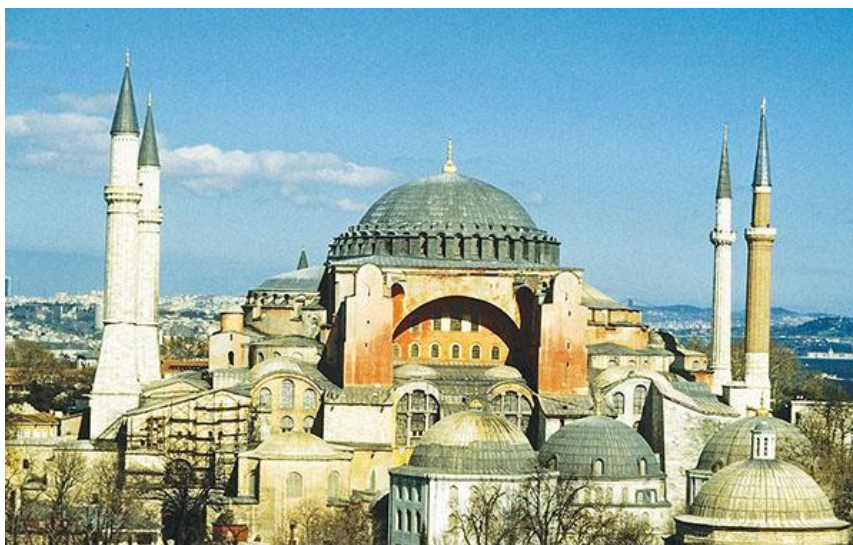
Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας

Δραστηριότητα 6^η - Μάθημα 5^ο (Σελίδα 90):

Ταξιδέψτε νοερά στα χρόνια του Βυζαντίου και φανταστείτε μια Θεία Λειτουργία στην Αγία Σοφία της Κωνσταντινούπολης με την παρουσία του Αυτοκράτορα και του Πατριάρχη. Πώς φαντάζεστε ότι θα ήταν; Γράψτε ή ζωγραφίστε μία σκηνή.

Ταξιδεύοντας νοερά στα χρόνια του Βυζαντίου και φανταζόμενος/η μια Θεία Λειτουργία στην Αγία Σοφία της Κωνσταντινούπολης με την παρουσία του Αυτοκράτορα και του Πατριάρχη, σκέφτομαι πως θα γίνονταν μια Πανηγυρική και όμορφη Θεία Λειτουργία. Ο κόσμος θα προσεύχονταν αληθινά στον Θεό και οι ψαλμωδίες θα ακούγοντας δυνατά σε ολόκληρο τον Ναό της Αγίας Σοφίας.

Επί Ιουστινιανού το 532 αρχίζει η κατασκευή της Αγίας Σοφίας, στα θεμέλια του ναού που είχε χτίσει ο Μέγας Κωνσταντίνος. Τα σχέδια ανήκουν στους αρχιτέκτονες Ανθέμιο και Ισίδωρο. Περισσότεροι από 10.000 εργάτες εργάστηκαν για την ανοικοδόμησή της. Χρησιμοποίησαν τα πιο ακριβά υλικά, χρυσό, πολύτιμους λίθους, λευκό μάρμαρο, ασήμι, και τελικά, μέσα σε λιγότερο από έξι χρόνια, ρεκόρ για τα δεδομένα της εποχής, η Αγία Σοφία, θα επαναπροσδιόριζε το κέντρο της χριστιανικής πίστης.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!